

Er der fortidsminder i jorden?

Er du bygherre, landmand eller entreprenør?

Sammen kan vi sikre vores fortid for fremtiden

museum
ØSTJYLLAND
RANDERS DJURSLAND

Hvad er fortidsminder?

Fortidsminder er spor efter fortidens aktiviteter. Sporene kan være synlige – som gravhøje, stendysser, borge og kirker.

Men de kan også være skjulte – som hustomter, bopladser, grave eller offerfund.

De skjulte fortidsminder kan for eksempel komme til syne i jorden som:

- potteskår
- samlinger af sten
- redskaber af flint
- knogler
- sten med krakeleret overflade – påvirket af ild
- pletter af aske eller trækul
- mørke pletter i jorden, der kan være spor af stolpehuller eller andre nedgravninger i jorden

Er du stødt på et fortidsminde?

I Danmark er det ikke lovligt at fjerne eller ødelægge fortidsminder. Så hvis du er stødt på et fortidsminde, eller er i tvivl om det, så har du pligt til at kontakte museet i din kommune. Museet sender derefter en arkæolog ud for at se på fundet.

Det er museets arkæologer, som undersøger og registrerer fortidsminder. På den måde bevares viden om vores fælles kulturarv for fremtiden.

Læs mere om arkæologiske fund og fortidsminder på www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder.

Museumsloven siger...

Museumslovens formål er at sikre, at vores fortidsminder forbliver bevaret i jorden eller bliver undersøgt.

Samtidig skal museumsloven forhindre, at byggeprojekter bliver unødigt forsinket af arkæologiske fund, der uventet dukker op af jorden.

Uddrag af museumsloven § 27, stk. 2.

Findes der under jordarbejde spor af fortidsminder, skal arbejdet standses, i det omfang det berører fortidsmindet. Fortidsmindet skal straks anmeldes til det nærmeste statsanerkendte kulturhistoriske museum.

Museum Østjylland er det statsanerkendte kulturhistoriske museum i kommunerne Norddjurs, Syddjurs og Randers. Museets arkæologer vurderer, om fortidsminderne skal udgraves.

Hvem betaler?

Museumsloven skelner mellem anlægsarbejde og dyrkning.

Når et fortidsminde findes ved dyrkning, det vil sige almindelig landbrugs- eller skovdrift, er det Slots- og Kulturstyrelsen, der betaler for den arkæologiske udgravning. Desuden kan der gives afgrødeerstatning.

Når et fortidsminde skal findes ved anlægsarbejde eller byggeri, er det som hovedregel bygherren, som skal betale for den arkæologiske forundersøgelse og udgravning.

Kontakt

Museum Østjylland står for indsamling og registrering af fund og oplysninger om fortidsminder. Museet udfører de arkæologiske udgravninger i Norddjurs Kommune, Randers Kommune og Syddjurs Kommune.

Du kan også læse mere om fortidsminder i jorden på Museum Østjyllands hjemmeside www.museumoj.dk

Museum Østjylland • Stemannsgade 2 • 8900 Randers C • Tlf. 8712 2600

Er du i tvivl, om du er stødt på et fortidsminde,
så lad en arkæolog afgøre det!

Tøv ikke med at ringe 8712 2600

Bygherren betaler, men der er undtagelser...

Er det berørte areal mindre end 5000 m², betaler museet udgifterne til forundersøgelsen. Hvis der bliver fundet spor efter fortidsminder i forundersøgelsen, er det bygherren, der skal betale for udgravningen.

Ved anlægsarbejde i byer skal bygherren dog altid betale.

Bygherren og museet skal i samarbejde aftale, hvornår de arkæologiske forundersøgelser og udgravninger skal foregå.

Budgetterne skal godkendes af både Slots- og Kulturstyrelsen og bygherren.

Tilskud

Slots- og Kulturstyrelsen kan give tilskud, hvis bygherrens udgifter til en forundersøgelse og udgravning er uforholdsmæssigt store i forhold til anlægsudgifterne.

Museet betaler

Hvis museet skønner, at der ved anlægsarbejdet ikke er risiko for, at fortidsminder bliver ødelagt, kan museet friholde arealer for undersøgelse.

Hvis der ved det efterfølgende anlægsarbejde alligevel dukker fortidsminder op, er bygherren forpligtet til at meddele det til museet. Museet vurderer herefter, om fundene er væsentlige nok til en arkæologisk udgravning. Er de det, skal bygherren ikke betale for udgravningen.

Det samme princip gælder for et område, som museet allerede har erklæret for færdigundersøgt på bygherrens regning.

Sådan samarbejder vi:

• **Kontakt:** Det er vigtigt, at du som bygherre kontakter det lokale arkæologisk-ansvarlige museum i god tid, så vi kan indlede et samarbejde. Museerne har en stor viden om, hvor der kan være fortidsminder i jorden, og de kan derfor vejlede bygherren.

• **Forundersøgelsen:** Hvis museet skønner, at der er fortidsminder i jorden, vil museet anbefale, at bygherren får lavet en arkæologisk forundersøgelse. Bygherren sikrer sig hermed mod uforudsete arkæologiske undersøgelser.

Det er dog frivilligt, om man som bygherre vil have lavet en forundersøgelse, men hvis du under anlægsarbejdet støder på et fortidsminde, har du pligt til straks at standse arbejdet og kontakte det lokale museum.

• **Udgravning:** Finder museet fortidsminder ved en arkæologisk forundersøgelse, skal der laves en egentlig arkæologisk udgravning. Den skal bygherren betale, medmindre bygherren kan ændre sit projekt, så det ikke berører fortidsminderne i jorden.

Kan projektet ikke ændres, skal bygherren betale for den arkæologiske udgravning. Museet vil bestræbe sig på at foretage udgravningen, så det generer bygherrens planer mindst muligt.

På Slots- og Kulturstyrelsens egen hjemmeside www.slks.dk kan du finde flere administrative oplysninger og se hele museumsloven.

